

Sygn. akt V ACa 301/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Robert Obrębski

Sędziowie: SA Ewa Kaniok (spr.)

SO del. Joanna Piwowarun#Kołakowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 października 2020 r.

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 15 stycznia 2020 r., sygn. akt IV C 1380/17

orzeka:

1. oddala apelację;
2. zasądza od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz J. K. kwotę 3.240 (trzy tysiące dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Joanna Piwowarun#Kołakowska Robert Obrębski Ewa Kaniok

Sygn. akt V ACa 301/20

UZASADNIENIE

J. K. wystąpił przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. o

zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia następującej treści: (...) Spółka Akcyjna w W. oświadcza, iż nie było podstaw do nieudzielenia panu J. K. absolutorium z wykonania obowiązku prezesa zarządu (...) S.A. w okresie od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 30 listopada 2015 roku, w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku i opublikowania go na stronie internetowej (...) w zakładce aktualności. Powód wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz organizacji (...) Fundacji (...) kwoty 30.000 złotych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 15 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym zobowiązał pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. do złożenia oświadczenia następującej treści: (...) S.A. w W. oświadcza, iż nie było podstawy do nieudzielenia panu J. K. absolutorium z wykonania obowiązków prezesa zarządu (...) S.A. w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 30 listopada 2015 r.” w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku przez

opublikowanie tego oświadczenia na stronie internetowej (...) w zakładce aktualności; w punkcie drugim zasądził od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Fundacji (...) w W. kwotę 30 000 zł; w punkcie trzecim zasądził od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz J. K. 6 557 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z ustaleń faktycznych, jakie legły u podstaw tego rozstrzygnięcia wynika, że dnia 5 kwietnia 2012 roku Walne Zgromadzenie spółki podjęło Uchwałę numer (...), na mocy, której powód został powołany w skład zarządu (...) oraz powierzono mu funkcję prezesa zarządu. Powód jest profesjonalnym managerem. Od około 20 lat zajmował różne kierownicze stanowiska, zarówno w Ministerstwie Finansów, w Narodowym Banku Polskim, instytucjach międzynarodowych, przedsiębiorstwach, jak również w zarządach różnych firm finansowych. Od 2012 roku pełnił funkcję prezesa zarządu (...).

Dnia 30 grudnia 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) podjęło Uchwałę numer (...) w sprawie określenia celów dla zarządu (...) na rok 2015 oraz zasad przyznawania wynagrodzenia zmiennego prezesowi i członkom zarządu spółki. Dnia 2 lipca 2015 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (...) podjęło uchwałę numer (...) zmieniającą Uchwałę Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia numer (...) w sprawie określenia celów dla zarządu (...) na rok 2015 oraz zasad przyznawania wynagrodzenia zmiennego prezesowi i członkom zarządu spółki w ten sposób, iż załącznik numer 1 do Uchwały (...) został zmieniony. Te cele w 2015 były przez zarząd i jego prezesa realizowane i w 2015 zostały wszystkie zrealizowane zgodnie z planem.

30 listopada 2015 roku powód złożył rezygnację z członkostwa w zarządzie (...) oraz z funkcji prezesa zarządu, z dniem 30 listopada 2015 roku.

Sąd ustalił, iż doszło do wymiany pism między stronami, to jest pisma z 1 lutego 2016 roku, z 4 lutego 2016 roku, z 15 lutego 2016 roku, oraz pisma z 29 lutego 2016 roku.

Dnia 29 czerwca 2016 roku odbyło się Walne Zgromadzenie pozwanej spółki, na którym została podjęta Uchwała o nieudzieleniu prezesowi zarządu absolutorium.

W piśmie z dnia 1 lipca 2016 roku, skierowanym do Skarbu Państwa, powód prosił o podanie przyczyny głosowania przez Skarb Państwa za nieudzieleniem absolutorium. Minister Infrastruktury i Budownictwa A. A. pismem z dnia 3 sierpnia 2016 roku, udzielił odpowiedzi, że podjęta 29 czerwca 2016 roku Uchwała numer 6, którą Zwyczajne Walne Zgromadzenie (...) SA nie udzieliło absolutorium prezesowi zarządu spółki z wykonania obowiązków w roku 2015, to jest za okres od 1 stycznia do 30 listopada 2015 roku nie wymaga uzasadnienia.

W związku z nieudzieleniem tego absolutorium powód był pytany przez inne firmy, w których był zatrudniony o to, dlaczego absolutorium mu nie udzielono. Udzielenie absolutorium dla managera ma istotny wpływ na jego karierę zawodową, bo wpływa na ocenę jego zdolności managerskiej oraz na ocenę pracy jako wykładowcy uczelni wyższej. Takie zapytania zostały wystosowane przez Komisję Nadzoru Finansowego do Towarzystwa (...) na (...), w której powód pełnił funkcję, jak również do Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna, to są pisma z 21 lutego 2018 roku. Skierowany został wniosek o wydanie opinii dotyczącej kandydata na członka organu nadzorczego spółki do rady do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i Państwowych Osób Prawnych, gdyż właśnie ta kwestia nieudzielenia absolutorium w spółce, której prezesem był powód miała istotne znaczenie dla oceny jego wartości, jako managera i ewentualnego podpisania przyszłych kontraktów.

Sąd nie ustalił przyczyn nieudzielenia absolutorium. Materiał dowodowy nie dostarczył odpowiedzi na to pytanie. Na rozprawie w dniu 19 grudnia 2018 roku pełnomocnik pozwanego oświadczył, że cele, jakie miał osiągnąć powód, zostały osiągnięte i w związku z tym nie to było powodem nieudzielenia absolutorium. W swej odpowiedzi na pozew pozwany powołał się na fakt nieudzielenia absolutorium, natomiast twierdzenia powoda wskazywały, że w zakresie realizacji celów spółki, premia na rzecz powoda za działanie w 2015 roku nie została wypłacona. W kwietniu 2016 roku Rada Nadzorcza po rozpoznaniu wniosku powoda o przyznanie mu premii za osiągnięcia celów w 2015 roku zaopiniowała negatywnie zarówno wniosek powoda, jak i załączone przez powoda do wniosku sprawozdanie z realizacji celów, ale dalej pozwany twierdził, że istotną okolicznością dotyczącą działalności powoda i mającą wpływ na

negatywną ocenę jego działań w 2015 roku jest fakt zapewnienia przez powoda wypłaty wynagrodzenia dodatkowego z powołaniem na § 8 ustęp 6 umowy o świadczeniu usług w zakresie zarządzania z dnia 11 kwietnia 2012 roku w wysokości 776.721,92 zł. Przedmiotowa wypłata tak znacznej sumy na krótko przed złożeniem przez powoda rezygnacji z członkostwa w zarządzie spółki w ocenie pozwanego nastąpiła bez należytej podstawy prawnej, albowiem powyższy zapis umowny nie dotyczył sytuacji wygaśnięcia umowy na skutek złożenia przez członka zarządu oświadczenia o rezygnacji z członkostwa.

W związku z takim stanowiskiem pozwanego i oświadczeniem, że pozwany wytoczył powództwo o zwrot tej kwoty, postanowieniem z dnia 19 grudnia 2018 roku Sąd zawiesił postępowanie w trybie artykułu 177 § 1 punkt 1 k.p.c. do czasu prawomocnego zakończenia sprawy o zwrot premii, o sygnaturze akt IV C 477/16, toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Po rozpoznaniu zażalenia powoda na to postanowienie, Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 18 czerwca 2019 roku, uchylił to postanowienie. Sąd Apelacyjny stwierdził, że nic nie stoi na przeszkodzie, aby Sąd w tym postępowaniu dokonał przesłankowej analizy tej kwestii pod kątem ewentualnego naruszenia przez pozwaną spółkę dóbr osobistych powoda. W ocenie Sądu Apelacyjnego, to w tym procesie Sąd powinien ustalić, jaka była przyczyna nieudzielenia absolutorium. Pełnomocnik pozwanego złożył oświadczenie, że nie wie, jaka była przyczyna nieudzielenia powodowi absolutorium, dlatego, że w zasadzie nieudzielenie absolutorium wynikało z głosowania Skarbu Państwa. Zatem Sąd nie mógł przyjąć, że przyczyną nieudzielenia absolutorium było niezasadne pobranie przez powoda premii. Brak wyroku prawomocnego w tym zakresie. Sąd Okręgowy nie miał na tę okoliczność żadnych wniosków dowodowych.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy wskazał, że sam fakt nieudzielenia absolutorium, nie narusza dóbr osobistych. Niemniej, nieudzielenie absolutorium jest to ocena pracy menadżera, a zatem takie nieudzielenie absolutorium musi mieć jakieś podstawy. Ponieważ to może mieć bardzo istotny wpływ na życie danego menadżera, na jego możliwość dalszej pracy w charakterze menadżera, podpisywanie innych kontraktów, ocenę jego pracy w innych firmach, ale również na ocenę powoda, jako wykładowcy akademickiego. Wprawdzie pozwany nie ma obowiązku prawnego uzasadnienia nieudzielenia absolutorium, ale jednak, jeżeli powód się tego domaga, to powinien to uzasadnić, zwłaszcza, jeżeli zostało wytoczone powództwo o wyjaśnienie przyczyn nieudzielenia absolutorium. W ocenie Sądu w tej sytuacji, to pozwany w trybie artykułu 6 Kodeksu cywilnego musi udowodnić, dlaczego absolutorium nie udzielono, czyli musi podać przyczyny i dowody. Skoro strona pozwana w żaden sposób nie udowodniła i w ogóle nie podała powodów, to w ocenie Sądu może to przemawiać za tym, że nieudzielenie absolutorium nie jest w żaden sposób uzasadnione. I to właśnie w ocenie Sądu narusza dobra osobiste strony powodowej przede wszystkim w postaci dobrego imienia.

Udzielenie absolutorium, to jest dokonanie oceny pozytywnej lub negatywnej. Jeżeli dokonujemy oceny negatywnej danego człowieka, to musimy podać przyczyny tej oceny. Brak wyrażenia motywów oceny zdaniem Sądu narusza dobra osobiste. Strona powodowa w ogóle nie wyjaśniła przyczyn nieudzielenia absolutorium, dlatego powództwo o zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia o treści wskazanej w pozwie podlegało uwzględnieniu.

Sąd Okręgowy wskazał, że powód nie żądał zasądzenia odsetek na rzecz Fundacji (...), więc Sąd w tym zakresie nie orzekał. Sąd powołał sprawę, która została rozpoznana przez Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 18 grudnia 2017 roku, sygnatura akt IV C 426/18 i od którego apelację oddalił Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 9 stycznia 2012 roku w sprawie sygnatura akt V AC A 274/19. Sąd wyjaśnił, że wprawdzie w procesie polskim nie ma precedensów, wynik tamtej sprawy nie stanowi dowodu w tej sprawie, tym niemniej, w tamtej sprawie stan faktyczny był identyczny. Cytowana sprawa dotyczyła nieudzielenia absolutorium innemu członkowi zarządu, któremu również nie wyjaśniono, dlaczego nie udzielono mu absolutorium.

Jeżeli chodzi o koszty procesu, Sąd orzekł w oparciu o artykuł 98 Kodeksu postępowania cywilnego.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w całości i zarzuciła naruszenie art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 395 § 2 pkt 3) k.s.h. poprzez uznanie, że pozwany nie udzielając absolutorium naruszył dobre imię powoda, przy czym naruszenie to miało charakter bezprawny.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie o uchylenie wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z orzeczeniem o kosztach procesu. W przypadku zmiany wyroku wniosła o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Apelacja nie zawiera zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd I instancji przeto ustalenia te Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Zarzut naruszenia art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 395 § 2 pkt 3) k.s.h. nie jest trafny. Rację ma sąd I instancji, że dla wykazania, iż nieudzielenie absolutorium powodowi nie było bezprawne nie jest wystarczające wykazanie formalnej zgodności podjęcia uchwały z prawem tj. iż została podjęta przez uprawniony organ w odpowiednim trybie i czasie. Istotnym było udowodnienie, że w/w uchwała była uzasadniona, tj. że Walne Zgromadzenie spółki miało podstawy do nieudzielenia absolutorium prezesowi zarządu (...) S.A. J. K.. Pozwana w/w okoliczności nie udowodniła, zatem nie podważyła domniemania bezprawności działania.

Już w wyroku z 29 października 1971 r., II CR 455/71 (OSNCP 1972/4/77) Sąd Najwyższy uznał, że uchwała w przedmiocie udzielenia absolutorium może godzić w dobra osobiste, takie jak cześć, dobre imię czy dobra sława. Stanowisko to powtórzył Sąd Najwyższy w wyrokach (uzasadnieniach): z 15 grudnia 2005 r., II CSK 19/05, z 11 stycznia 2008 r., V CSK 363/07 i z 19 października 2012 r., V CSK 439/11. Tak samo wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z 2 czerwca 2009 r., SK 31/08, a ostatnio także Sąd Apelacyjny w Warszawie, w wyroku z 29 grudnia 2016 r., sygn. VI ACa 1012/15 i wyroku z 9.01.2020 sygn. V ACa 274/19. Sąd orzekający w tej sprawie w pełni podziela tę linię orzeczniczą.

Odnosnie przesłanki bezprawności, Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że odmowa udzielenia absolutorium, w tym wypadku nie mająca jakiegokolwiek merytorycznego uzasadnienia, stanowi nadużycie prawa podmiotowego i dlatego mogła być w tym wypadku oceniona jako działanie bezprawne w stosunku do powoda, choć zarazem niepodważalne w trybie przepisów Kodeksu spółek handlowych. To, że uchwała została podjęta zgodnie z porządkiem prawnym, tj. na podstawie określonej legitymacji przez uprawniony organ, nie wyłącza jej bezprawności z punktu widzenia art. 24 § 1 k.c. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego 19 grudnia 2002 r., II CKN 167/01).

Należy podkreślić, że Walne Zgromadzenie Spółki zatwierdziło sprawozdanie finansowe spółki za 2015r. oraz sprawozdanie z działalności zarządu a sprawujące nadzór nad pozwaną spółką Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa nie zgłaszało żadnych zastrzeżeń wobec pracy powoda. W tym kontekście odmowa udzielenia powodowi absolutorium była w ujęciu obiektywnym bezpodstawna i godziła w jego dobre imię.

W uzasadnieniu wyroku z 19 października 2012 r. Sąd Najwyższy jedynie przykładowo wskazał na naruszenie dóbr osobistych menadżera spółki, przez podjęcie uchwały o nieudzieleniu absolutorium z określonych przyczyn. Dalszy wywód akcentuje wszakże fakt, że uchwała w przedmiocie absolutorium nie wymaga uzasadnienia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można przypisać decydującego znaczenia z punktu widzenia przysługiwania ochrony z art. 24 k.c. i art. 448 k.c., temu, czy zgromadzenie podało przyczynę odwołania. Chodzi przecież o oddziaływanie samej uchwały na sferę dóbr osobistych byłego członka zarządu, jej wydzźwięk, polegający na zakwestionowaniu kompetencji do wykonywania funkcji członka zarządu spółki, narażenie na utratę zaufania niezbędnego do wykonywania działalności. Uchwała o nieudzieleniu absolutorium nie stanowi jedynie czynności technicznej. Jest to instrument oceny pracy członka zarządu spółki za dany rok obrotowy. Odmowa skwitowania może stanowić o braku zaufania do danej osoby jak również ocenę sposobu sprawowania przez nią funkcji i jako taka nie może nie przystawać do faktów wynikających

z dokumentów rocznych. Arbitralność odmowy udzielenia absolutorium narusza zasady współżycia społecznego oraz dobre obyczaje.

Z przedstawionych względów, przyjmując za swoje ustalenia Sądu Okręgowego i dzieląc ocenę prawną dokonaną przez ten Sąd, Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. Pozwany nie wykazał bowiem, że istniały ważne powody do odmowy udzielenia powodowi absolutorium. Tym samym za prawidłowe Sąd Apelacyjny uznał stanowisko sądu I instancji, że odmowa udzielenia absolutorium jako całkowicie dowolna naruszyła dobre imię powoda, mogła bowiem u przeciętnego odbiorcy wytworzyć nieprawdziwy obraz powoda jako menadżera, co uzasadniało udzielenie powodowi ochrony prawnej.

Orzeczenie o kosztach uwzględnia wynik sprawy (art. 98 k.p.c.). Na koszty procesu za II instancję składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w osobie adwokata, w wysokości 2700 zł. od roszczenia majątkowego i 540 zł. od roszczenia niemajątkowego.

Ewa Kaniok Robert Obrębski Joanna Piwowarun – Kołakowska